

Teckenspråk på Tema Modersmål

Nu finns sidor om undervisning på och om svenskt teckenspråk samt information om språket som sådant på Skolverkets webbplats Tema Modersmål. I samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten publiceras sidorna, som främst vänder sig till personal inom barnomsorg och skola. Alla som är intresserade av teckenspråk och två-/flerspråkig undervisning är också välkomna. Webbplatsen nylanserades den 22 oktober och vänder sig till personer som är intresserade av modersmålsstöd, modersmålundervisning och studiehandledning på modersmål.

Läs mer: www.skolverket.se

GR Utbildning önskar alla läsare

God Jul och Gott Nytt År

Ny forskning:

Hög läsförmåga trots hörselskada

Det övergripande syftet med Malin Wass avhandling "Barn med cochleaimplantat: kognition och läsförmåga", var att studera kognitiva förmågor hos barn med grav hörselskada eller dövhet som fått cochleaimplantat (CI). Avhandlingen visar att dessa barn läser lika bra som hörande barn.

– Ja, att barnen var så bra på att läsa trots att de har sämre fonologiskt arbetsminne och trots att annan forskning visar att fonologiskt arbetsminne är mycket viktigt för läsutvecklingen. Mina resultat tyder på att de här barnen har en annan strategi när de lär sig läsa. Det får bli nästa forskningsprojekt att ta reda på!

Malin Wass disputerade den 27 november på sin avhandling, vid Institutionen för beteendevetenskap och lärande, institutet för handikappverksamhet, Linköpings universitet.

För mer information: Linköpings universitet,
Inst. för beteendevetenskap och lärande,
581 83 Linköping
Tel. +46 (0)13-28 22 66 E-post: Malin.wass@liu.se

Om skolans insatser för elever i behov av särskilt stöd

Joakim Isaksson har disputerat på sin avhandling, "Spänningen mellan normalitet och avvikelse: Om skolans insatser för elever i behov av särskilt stöd", vid Umeå universitet, institutionen för socialt arbete.

Det övergripande syftet med avhandlingen är att analysera spänningen mellan normalitet och avvikelse som manifesteras i skolans arbetssätt för elever med särskilda utbildningsbehov. Följande frågeställningar tas upp:

- Hur har elever i behov av särskilda stödinsatser och specialpedagogisk verksamhet artulerats i officiella policydokument under senare decennier?
- Vilket synsätt på skolsvårigheter kommer till uttryck i skolans åtgärdsprogram
- för elever i behov av särskilt stöd?
- Hur identifierar och särskiljer skolans personal elever i behov av särskilt stöd från "normala" elever?
- Hur upplever elever och föräldrar de stödinsatser som erbjuds i skolan och vad framstår som särskilt viktiga/problematiserande frågor för dem angående skolans arbete med stödinsatser?

För mer information: Umeå universitet,
Inst. för socialt arbete, 901 87 Umeå
Tel. +46 (0)90-786 65 18;
E-post: joakim.isaksson@socw.umu.se

**Välkommen till den stora Läromedels-
utställningen i Eriksbergshallen
1-2 februari 2010
– fri entré**

www.grkom.se/laromedel

GRUtbildnings SkoldatateksNav för västra Sverige, genomförde den 26 november en heldagskonferens med temat Matematik. Representanter från ett trettio-tal västsvenska kommuner med Skoldatateksengagerade och matematikutvecklare möttes och deltog i den innehållsrika dagen från vilken följande inslag hämtats.

Broar istället för trappor

Många ser matematiken som en trappstege, där man tar ett steg i taget, men nuförtiden ser vi inte på matematiken på det sättet. Istället är det ett landskap med öar och broar, ett landskap som skall erövrats, där det ena inte automatiskt behöver följa på det andra. (Skolverket: Matematik – en samtalsguide om kunskap, arbetssätt och bedömning)

Skolmatematiken har ofta kännetecknats av räkning, men i de nuvarande styrdokumenterna framhålls ett vidgat innehåll där begreppsförståelse och kommunikativa färdigheter betonas.

Pedagogen utgör den enskilt viktigaste faktorn för elevernas lärande, med uppgift att skapa en reflekterad miljö, ett varierat arbetssätt, synliga mål och en kontinuerlig återkoppling till eleven.

De flesta elever lär sig bäst genom arbete med utmaningar och problem med konkret material, genom att prata med varandra och med pedagogen om vad de gör och genom att förklara hur de tänker.

Dyskalkyli – finns det?

Något från en nyligen utkommen bok skriven av Ingvar Lundberg och Görel Sterner. Boken ges ut av Nationellt centrum för Matematikutbildning, <http://ncm.gu.se/> I boken beskriver Görel Sterner effektiva undervisningsmetoder i fyra faser:

1. Den laborativa muntliga fasen
2. Den representativa fasen

3. Den abstrakta fasen – med siffror – löser problem i huvudet.

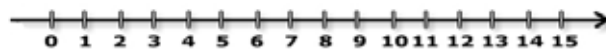
4. Pedagogen ger eleven stöd att befästa, återkoppla och skapa samband som grund för fortsatt lärande.

Författarna till boken har genomfört en ny forskningsöversikt kring räknesevårigheter. Boken är uppdelad i två delar där de i den första delen går igenom aktuell forskning om räknesevårigheter i tidiga åldrar och i den andra delen tar de upp pedagogiska exempel som är hämtade från den aktuella forskningslitteraturen och har prövats med vetenskapliga metoder.

Avgränsningskriterierna för dyskalkyli är oklara, och författarna menar att det krävs mycket mer forskning för att kunna förstå dyskalkyli. Språklig förmåga, uppmärksamhet och arbetsminne påverkar och verkligheten är sällan renodlad och enkel!

Vad forskarna tycks ganska eniga om, är att dyskalkyli är en fråga om en bristfällig taluppfattning, där förmågan att uppfatta antal utgör själva grundplåten för en normal räkneutveckling. Utvecklingen av en välfungerande mental tallinje är av avgörande betydelse för utvecklingen av matematisk förmåga. Författarna skriver att:

Forskningen indikerar att det generellt ges för lite undervisning kopplad till *tallinjen* och att detta kan vara ett område som pedagoger i grundskolan bör utveckla.

Digitala läresurser

Digitala läromedel utvecklas och redan finns mängder av webbresurser med bilder, animationer, simuleringar av förlopp och möjligheter till interaktion, vilket uppenbart skiljer dem från traditionella läromedel.

I en del nya läresurser syns också nya goda möjligheter till samarbete mellan eleverna.

www.grkom.se/skoldatateksnavet

Spindeln underlättar sökningen av material för skolarbete

Spindeln är en söktjänst som är speciellt framtagen för att pedagoger och elever ska lätt kunna söka efter digitalt material för skolarbete. Sökningen sker i flera arkiv men är begränsad till de arkiv som innehåller material för skolarbetet.

Det kan vara svårt att hitta digitalt material för skolbruk. Vanliga söktjänster ger många sökningar vilket gör det svårt för elever och lärare att hitta rätt material. Digitala resurser som till exempel bilder, texter och filmer lagras ofta i digitala arkiv eller databaser. Många av dessa innehåller material som inte går att söka med vanliga sökmotorer. Vissa arkiv fungerar dessutom så att det inte går att hitta enskilda resurser. Man hittar bara arkivet.

Läs om Spindeln och prova att söka digitalt material, <http://itforpedagoger.skolverket.se> välj fliken "hitta material"

SkoldatateksNavet inbjuder till visning och workshop

Tisdag 2 mars kl 14-16.30

Onsdag 31 mars kl 14-16.30

Onsdag 28 april kl 14-16.30

Tisdag 25 maj kl 14-16.30

Gårdavägen 4 Göteborg,
anmälan och info lab@grkom.se

www.grkom.se/skoldatateksnavet

Filmtips!

FILM att låna från GR Utbildning!

Räkna med matematiken: Gräva diken

Kommer ni ihåg dem som grävde diken, mätte fotbollsplaner och räknade ut hur mycket mjöl det gick åt till tre limpor, om det gick åt 1,6 liter till en limpa? De fanns och finns fortfarande i våra matteböcker. Och nu får ni träffa dem personligen. En film som inbjuder till reflektion om i vilken grad skolans matematik är förankrad i verkligheten.

Filmen är från UR och kan lånas eller strömmas från GR Utbildning eller annan mediecentral

Mer dokumentation från konferensen och länktips till webbresurser återfinns under www.grkom.se/skoldata-teksNavet under fliken "Dokumentation"

Gunilla Almgren Bäck, specialpedagog, gunilla.almgren-back@grkom.se

GRUtbildning, SkoldatateksNavet för västra Sverige

"Daniella och Jens Älska mig för den jag är"

Daniella och Jens är en film som handlar om alla människors rätt och möjlighet att delta i samhället. Daniella är autistisk och Jens har Downs syndrom. De var båda två med i dokumentären Älska mig för den jag är från 1995 som också finns med på skivan. Ett decennium efter första filmen tog frilansfilmaren Per Anders Rudelius upp kontakten med dem igen och har under de senaste åren åter följt Daniella och Jens i deras vardag. Vad händer egentligen på tio år i så speciella människors liv? Hur tar

de stegen in i sin vuxenvärld? Med studenthatt och sång ska både Daniella och Jens precis som vanliga ungdomar lämna skoltiden bakom sig, längta efter egen lägenhet och le i den första tryckaren på dansgolvet. Då, 1994 sa de "Vi ska visa att vi också kan!"

"Tidigt fokus på läsutveckling – för barn med lässvårigheter och dyslexi"

Tidigt fokus på läsning ger goda cirklar i läsutvecklingen för alla barn. Logoped Bodil Andersson berättar om barns språkutveckling och de vanligaste orsakerna till läs- och skrivsvårigheter. Honger även tips om vad som är en bra väg framåt. Dvd:n behandlar fem olika ämnesområden.

1. Talspråk och skriftspråk.
2. Barns språkutveckling.
3. Att bli en läsare och skrivare.
4. Lässvårigheter och dyslexi.
5. Åtgärder, bemötande och tips.

Boktips!

Studentlitteratur

"Sekretess och anmälningsplikt i förskola och skola"

"Barns inflytande i förskolan"

"Vem bryr sig? Barnperspektivet inom förskola skola, socialtjänst, BUP och polis"

"Reflekterande läsning och skrivning" 7-9

"När pojkar läser och skriver"

"Ungdomars tal och tankar om självmord"

"tala ut och prata på"

"Barn läser och skriver"

Liber

"Mål i svenska - kartläggning"

"Mål i matte " "

"Barn frågar om klimatet"

Natur & Kultur

"Dyslexi och andra svårigheter med skriftspråket"

"Läs med flyt"

Argument

"Hur gör man? Om sex och samlevnadskunskap i särskolan"

Läraryrket

"L som i läsa M som i metod om läsinläring i förskoleklass"

Olsson

Arnér

Larsson, Swärd

Molloy

Jörgel, Löfström

Tegern, Beskow

Lotta Julin

Bjaar- Frylmark

Holm-Wredenfors

Eriksson

Holmgren

Stefan Samuelsson

Katarinas Herrlin

Löfgren-Mårtensson

Hasse Hedström

Kompetensutveckling våren 2010 i Göteborg

GR Utbildning, Pedagogiskt Centrum erbjuder bland annat följande arrangemang:

25 februari	Läsförståelse	Barbro Westlund
2 mars	Nya språket lyfter	Elisabet Berg
8 mars	Att lyckas som ledare i klassrummet	Birgitta Kimber
10 mars	Lokal pedagogisk planering i särskolan	Ulla Henke, Monica Svanemyr
11 mars	Språklekar för förskolan	Görel Sterner, Ingvar Lundberg
18 mars	Matematik - fest eller pest?	Bodil Jönsson
24 mars	Läsettan	Maj-Gun Johansson
25 mars	Sociala berättelser	Birgitta Andersson
12 april	Hissad och dissad	Margaretha Öhman
15 april	Det syns inte utanpå	Margareta Kärnevik-Måbrink
26 april	Motiverande samtal	Cecilia Gustavsson
4 maj	Dyskalkyli/Dyslexi - hänger det ihop?	Ingvar Lundberg

Se hela kursutbudet på www.grkom.se/pc

Frågor besvaras av wera.andbert@grkom.se 031-3355025, 0706356929

LäSt – Ett nytt läs- och stavningstest för elever i årskurs 1 till 5

LäSt är ett testmaterial för kartläggning och diagnostisering av grundläggande färdigheter i Läs- och Stavningsförmåga för elever från årskurs 1 till 5 som har utvecklats av Professor Stefan Samuelsson med kollegor vid Linköpings universitet. Testet vänder sig framförallt till lärare, speciallärare/specialpedagoger, logopedier och psykologer. Med hjälp av LäSt kan man få information om

- elevers läsålder, dvs om elever har en läs- och stavningsförmåga som motsvarar deras faktiska ålder.
- elevers skolålder, dvs om elever har en läs- och stavningsförmåga som motsvarar deras tid i skolan.
- elevers läs- och stavningsförmåga uttryckt i stanine och/eller percentiler

Med hjälp av LäSt kan man:

- När som helst under hela skolåret bestämma elevers läs och stavningsförmåga från årskurs 1 till 5
- Följa upp hur enskilda elever eller klasser av elever utvecklar sina grundläggande färdigheter i läsning och stavning över tid
- Kontinuerligt och systematiskt utvärdera specialpedagogiska insatser för enskilda elever eller grupper av elever
- Uppskatta om och i vilken omfattning en individ, ungdom eller vuxen har en läs och stavningsförmåga som avsevärt avviker från hennes/hans faktiska ålder och/eller tid i skolan
- Med hjälp av begrepp som läsålder och skolålder på ett mer konkret och lättare sätt kommunicera resultaten till elev, lärare, föräldrar och annan berörd personal.

Info: inger@lastester.se

Vill du ha GR-specialen direkt till din mailbox ?

Anmäl detta till lab@grkom.se

GR Specialen

GR UTBILDNING • POST Box 5073, 402 22 Göteborg

BESÖK Gårdavägen 2 • TELEFON 031-335 50 00